
ВИЩА ШКОЛА

УДК 378.018.43.091.33-027.22ХГПА(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.91.10>

Я. М. Бельмаз

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземної філології
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради

О. А. Горovenko

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ В КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО- ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Стаття присвячена проблемі організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Зокрема, в роботі аналізуються особливості організації навчальної практики в Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради в дистанційному форматі, який був впроваджений під час військового стану. Автори відзначають важливість педагогічної практики для формування професійної компетентності майбутніх учителів, у тому числі й вчителів англійської мови.

У статті аналізуються положення, якими керуються викладачі та здобувачі освіти в процесі навчальної педагогічної практики. Надається детальна інформація щодо особливостей таких видів практики, як «Пробні уроки в школі» (бакалаврський рівень), «Педагогічна практика у закладах освіти» та «Передатестаційна (асистентська) практика» (магістерський рівень). Визначаються цілі, завдання, вимоги до здобувачів освіти для кожного виду педагогічної практики.

У роботі зазначено, що коли виникає складана епідеміологічна ситуація або запроваджується воєнний стан виникає необхідність переведення освіти у дистанційний або змішаний формат. З початку повномасштабного вторгнення російських окупантів в Академію був запроваджений дистанційний формат навчання. Одним із завдань, яке висувалося перед адміністрацією та працівниками Академії, була адаптація різних видів практики до нових реалій. Залежно від умов для організації та проведення практики у дистанційному режимі використовуються синхронний та асинхронний формат. Автори перераховують ті платформи та застосунки, якими користуються здобувачі освіти під час проведення практики. Важливим є те, що при дистанційному навчанні в умовах воєнного стану організація всього освітнього процесу, і практики зокрема, має бути орієнтована, перш за все, на створення безпечних умов для всіх учасників освітнього процесу. Також наводяться ресурси з навчання та викладання англійської мови, якими можуть користуватися практиканти. Завдання для всіх видів практик адаптуються до дистанційного формату. Як підкреслюють автори статті, адаптовані програми практик не зменшилися в обсязі, а структурувалися відповідно до нових вимог. Завдання практик спрямовані на отримання програмних результатів навчання, які визначені в освітніх програмах. Підсумовуючи, автори зазначають, що результати такого формату проведення навчальної практики ще належить проаналізувати для того, щоб виявити сильні та слабкі аспекти.

Ключові слова: освіта, дистанційна освіта, педагогічна практика, воєнний стан, навчальна програма, професійна компетентність, синхронний і асинхронний формат.

Постановка проблеми. Формування інтелектуального потенціалу людства є одним із головних завдань суспільства. Освіта є одним із інструментів досягнення цієї мети. Проте важливо приді-

ляти увагу не лише результату освіти, а й результату освітнього процесу, тому, як саме цей процес організований.

Педагогічна практика у закладі вищої освіти

є невід'ємним компонентом підготовки майбутнього педагога до його професійної діяльності. Саме ефективна практика може допомогти майбутньому вчителю досягти успіху в професії.

Педагогічна практика є важливим етапом професійної підготовки майбутніх учителів, який відіграє визначальну роль у формуванні їхніх професійних навичок, компетенцій та відповідальності. Цей етап є невіддільною частиною освітнього процесу, що забезпечує здобувачам освіти можливість застосувати теоретичні знання у реальному освітньому середовищі.

Визначаючи роль педагогічної практики в професійній підготовці майбутніх учителів англійської мови, можна виділити такі основні моменти:

1. *Перетворення теоретичних знань у практичні навички*: Педагогічна практика дозволяє здобувачам освіти перетворити набуті теоретичні знання у практичні навички. Вони мають можливість використовувати свої знання у реальних умовах, а це допомагає глибше зрозуміти суть педагогічної діяльності та розвивати необхідні компетенції.

2. *Сприяння впровадженню інновацій у навчання*: Педагогічна практика дозволяє майбутнім учителям випробувати та впроваджувати інноваційні методи та підходи до навчання. Це сприяє пошуку ефективних методик, які можуть бути використані для покращення освітнього процесу.

3. *Розвиток комунікативних навичок*: Педагогічна практика надає можливість майбутнім учителям розвивати комунікативні навички у взаємодії з учнями, колегами та батьками. Це є важливим елементом професійної компетентності, оскільки взаємодія з різними людьми є необхідною частиною роботи в освітньому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування готовності здобувачів освіти до професійної педагогічної діяльності розкрито у працях І. Богданової, О. Волошенка, Є. Голобородька, Л. Кадченко, М. Леврінц, Л. Михайлової, Г. Нагорної, В. Черниш та ін. [4; 11].

Становлення професійної компетенції майбутніх учителів іноземних мов у феномені педагогічної творчості присвячені праці Л. Ананьєвої, О. Бевз, О. Бігіч, Н. Мартинович, Г. Мельниченко та ін. [2; 3].

Зарубіжні науковці теж приділяють достатню увагу дослідженню проблем практичної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у розрізі педагогічної практики. Зокрема, В. Burkley [12], К. Congroy [13], Ф. Korthagen [14] зверталися до вивчення підготовки майбутніх учителів іноземних мов, у тому числі під час педагогічної практики; R. Gower [14], С. U. Grosse [15], А. Johnson [19], D. Phillips [21] зосереджують увагу на особливостях організації педагогічної практики в британських і американських університетах, також розглядається

питання ролі керівника (ментора) практики (напр., Y. Delaney, K. Ingersoll [13; 22]).

Війна в Україні внесла корективи в навчання школярів та студентів і продовжує вносити. Організація освітнього процесу під час воєнного стану у закладах освіти Харкова та Харківської області передбачена як дистанційна форма навчання. Звісно, що це безпосередньо впливає на особливості організації педагогічної практики у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Метою цієї статті є аналіз особливостей організації педагогічної практики у дистанційному форматі під час воєнного стану (на прикладі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради). За основу автори статті взяли особливості організації педагогічної практики спеціальності 014.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) бакалаврського і магістерського рівня.

Виклад основного матеріалу.

Отже, передбачені такі види практики: на бакалаврському рівні:

Назва практики	Семестр	Кількість кредитів
Ознайомча практика	3	3
Практика з виховної роботи з елементами англійської мови	4	3
Пробні уроки в школі	5-7	6
Мовна практика	2;4	6
Літня педагогічна практика	6	4,5
Передатестаційна практика	8	4,5

на магістерському рівні:

Назва практики	Семестр	Кількість кредитів
Педагогічна практика в закладах освіти	1,2,3	12,5
Передатестаційна (асистентська) практика	3	4,5

Вимоги до організації практики визначаються Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради [8]. Організація педагогічної практики у закладах освіти повинна бути спрямована на виконання вимог до рівня підготовки бакалаврів або магістрів відповідно до отримуваної спеціальності (спеціальність 014.21 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська)) за галуззю знань 01 Освіта/ Педагогіка, націлена на безперервність і послідовність оволодіння здобувачами освіти навичками професійної діяльності.

Метою навчальної практики «Пробні уроки в школі» у КЗ ХГПА ХОР є розвиток у здобувачів освіти умінь здійснювати освітній процес у закла-

дах загальної середньої освіти шляхом формування навичок і здібностей, необхідних для здійснення освітньої діяльності в школі. Це досягається завдяки теоретичним знанням, які здобувачі отримують на лекціях і практичному досвіду володіння моделями професійної діяльності та володінню організаційними методами. Основними завданнями навчальної практики є:

- формування професійно-методичних вмінь, необхідних для успішної роботи в галузі навчання іноземних мов;

- удосконалення знань та вмінь здобувачів освіти, необхідних для забезпечення ними освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти;

- вивчення передового педагогічного досвіду;

- підготовка до проведення в закладах загальної середньої освіти уроків англійської мови із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання, як в офлайн режимі, так і онлайн, використовуючи дистанційні платформи для навчання Zoom та Google Meet;

- спрямування здобувачів освіти на творчий пошук;

- виховання у здобувачів освіти стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті;

- розвиток у здобувачів освіти почуття самосвідомості, вміння міжособистісного спілкування, які є необхідними для повноцінного функціонування в освітньому середовищі.

Педагогічна практика у закладах освіти та передатестаційна (асистентська) практика є такими видами практики, що базуються на засвоєнні теоретичних і практичних освітніх компонентів навчального плану підготовки магістрів, що безпосередньо пов'язані з професійною педагогічною діяльністю. Ці два види практики перегукуються між собою та мають суміжні цілі та завдання.

Педагогічна практика у закладах освіти для здобувачів магістерського рівня запланована протягом першого і другого семестрів. Педагогічна практика у першому семестрі відбувається у старших класах ліцеїв чи гімназії та коледжах (дисципліни загальноосвітнього циклу). У другому семестрі навчальні заняття проводяться у студентських групах закладів вищої освіти. У першому та другому семестрах здобувачі освіти проводять заняття з англійської мови. Третій семестр присвячений викладанню зарубіжної літератури.

Метою педагогічною практики у закладах освіти є закріплення, поглиблення та реалізацію в освітньому процесі теоретичних знань, які здобувачі освіти опанували під час навчання; формування системи необхідних педагогічних умінь і навичок та фахових здібностей в оптимально наближених до роботи за фахом умовах; формування особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяль-

ності, готовності магістрів до роботи викладачем (вчителем) англійської мови та зарубіжної літератури і оволодіння ними професійними вміннями і навичками організовувати і проводити навчальну роботу зі здобувачами освіти.

Перед здобувачами освіти стоять такі завдання:

- удосконалення набутих теоретичних знань і попередження можливих помилок у підготовці до роботи в навчальному закладі;

- формування практичних професійних умінь і навичок навчально-виховної роботи зі здобувачами освіти;

- вироблення навичок спостереження й аналізу педагогічної діяльності викладачів (учителів) англійської мови;

- використання в освітньому процесі новітніх технологій викладання англійської мови;

- розвиток професійних здібностей майбутніх викладачів (вчителів) [1].

Основна метою передатестаційної (асистентської) практики є формуванні в магістрантів професійної компетентності викладача англійської мови, що необхідна для здійснення успішної педагогічної діяльності в сучасних умовах; підготовці магістрантів до виконання функцій викладача.

Перед магістрантами висуваються такі завдання:

- удосконаленні комплексу професійних умінь у процесі самостійної роботи на посаді викладача закладу вищої освіти;

- підготовці до цілісного виконання функцій викладача англійської мови, до проведення системи навчально-виховної роботи зі студентами;

- отриманні магістрантами навичок педагога-дослідника, який володіє сучасними методами пошуку й інтерпретації інформації з метою її використання в педагогічній діяльності;

- розвитку професійних компетенцій магістрантів у галузі викладання англійської мови;

- моделюванні комунікативної, міжкультурної та лінгвістичної компетенцій шляхом отримання досвіду вирішення професійних завдань в умовах реальної педагогічної діяльності, що здійснюється відповідно до умов і тенденцій розвитку освіти.

Студент-магістрант виконує обов'язки викладача (вчителя) іноземної (англійської) мови. Педагогічна діяльність студентів-магістрантів у освітньому процесі закладу освіти має такі напрями роботи:

- ознайомлення зі специфікою роботи у закладі освіти;

- планування навчального процесу та проведення практичних занять з іноземної (англійської) мови;

- відвідування і подальший аналіз занять викладачів кафедри та студентів-магістрантів;

- виготовлення наочних посібників, роздаткового матеріалу, методичних розробок, електронних матеріалів тощо;

- проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів;
- проведення додаткових занять і консультацій зі студентами у разі необхідності;
- планування освітнього процесу на весь період проходження практики;
- вивчення і аналіз науково-методичної літератури, мультимедійних технологій з метою застосування у викладацькій діяльності;
- підготовка звітної документації [1].

У разі складної епідеміологічної ситуації в країні загалом чи регіоні зокрема, уведенням карантину в групі через інфекційні захворювання, або запровадженням воєнного стану виникає необхідність переведення освіти у дистанційний або змішаний формат [8]. Міністерством освіти і науки України було розроблено цілу низку документів і рекомендацій щодо організації освітнього процесу під час воєнного стану [5; 9]. Харківська гуманітарно-педагогічна академія також швидко зреагувала на зазначені виклики. З початку повномасштабного вторгнення російських окупантів в Академії був запроваджений дистанційний формат навчання [6; 7]. Організація різних видів практики також вимагала адаптації до нових реалій, оскільки практика, як вже було зазначено, є важливим компонентом підготовки майбутнього фахівця, без якого неможливе формування професійних компетенцій.

Для проведення практики у дистанційному форматі використовуються синхронні та асинхронні методи, залежно від узгоджених з військово-цивільною адміністрацією форматів навчання, технічних можливостей учасників освітнього процесу, наявності електропостачання, Інтернету тощо. Для здійснення навчання у дистанційному та змішаному форматах рекомендується використовувати платформу «Всеукраїнська школа онлайн». Ця платформа містить відеоуроки, конспекти, тестові завдання з предмета для кожного класу, а також кабінет учителя, який допомагає організувати віртуальні класи, відстежувати успішність учнів і отримувати від них зворотний зв'язок. У роботі із здобувачами освіти можуть бути використані такі онлайн-платформи (ZOOM, Google Meet, Skype), сервіси Google Classroom, LearningApps, месенджери (Viber, Telegram), електронна пошта тощо.

Під час проходження навчальної практики здобувачі вищої освіти розробляють конспекти уроків та презентації до них, здійснюють аналіз конспектів та презентацій уроків одногрупників, працюють із сайтом закладу загальної середньої, фахової передвищої або освіти. Взаємодія практикантів із учасниками освітнього процесу баз практик відбувається шляхом застосування цифрових ресурсів (онлайн-сервісів, електронної пошти, месенджерів та платформ).

Освітній процес при дистанційному навчанні в умовах воєнного стану повинен бути орієнтований, перш за все, на створення безпечних умов навчання. Відповідно, дотримання порядку дій при оголошенні сигналу повітряної тривоги, що виключає подальше проведення занять є обов'язковим. Врахуванню підлягають також і зовнішні фактори, що можуть спричинити неможливість підключення учнів та/або педагогічних працівників до занять у синхронному режимі. Відповідно, альтернативою лишається використання засобів комунікації, доступних учасникам освітнього процесу [5].

Алгоритм дій студента-практиканта при повітряній тривозі під час проведення уроку передбачає:

1. Студенту-практиканту необхідно попередити усіх слухачів заняття про відключення від конференції та необхідності терміново пройти до найближчого укриття.

2. Під час оголошення сигналу повітряної тривоги урок автоматично переходить в асинхронний режим, матеріали якого розміщуються в Google Classroom.

3. Для проведення заняття в асинхронному режимі студенту-практиканту необхідно заздалегідь підготувати матеріали уроку для розміщення на платформі Google Classroom у відповідному освітньому компоненті (відео-матеріали, презентація, розроблені вправи для асинхронного режиму, інструкції виконання до них, терміни виконання та критерії оцінювання).

Організація освітньої діяльності під час дистанційного навчання залежить від вікової категорії здобувачів освіти, їх психічних особливостей та готовності сприймати навчальний матеріал. Тож, працюючи з інтернет-ресурсами під час підготовки до уроків, здобувачі вищої освіти можуть використовувати матеріали спеціалізованих сайтів для вчителів англійської мови, зокрема, сайт Британської Ради в Україні: <https://www.britishcouncil.org.ua/>.

Окрім того, застосунками для вчителів англійської мови можуть бути:

– YouTube-канал для початкової школи від Британської Ради – <https://qr.go.page.link/hVYUC> ;

– YouTube-канал для підлітків від Британської Ради – <https://qr.go.page.link/4i9Lb>;

– онлайн-тестування; онлайн-сервіси, для створення тестів – <http://osvita.ua/school/method/technol/45747> ;

– pppst.com (вебсайт Pete's Power Point Station) – безкоштовні тематичні презентації, лексичні та граматичні вправи, лінгвокраїнознавчий матеріал для учнів усіх вікових категорій (<https://www.pppst.com/>), які допоможуть зекономити час, зробить процес навчання цікавим і сучасним, а візуалізація навчального матеріалу, яка буде

використана під час презентації, значно покращить засвоєння теми учнями та сприятиме успішній реалізації очікуваним результатам уроку;

– eslflow.com (вебсайт Eslow's English Language Teaching) – сайт, що містить матеріали для проведення дискусій, комунікативних вправ, рольових ігор, розумових розминок, які можна використати на уроці чи при роботі з обдарованими учнями на різних рівнях: Elementary, PreIntermediate, Intermediate, Flashcards (www.eslow.com);

– apples4theteacher.com – універсальний сайт, що містить електронну бібліотеку із завданнями для розвитку навичок читання – <http://www.apples4theteacher.com/> ;

– [super teacher worksheets.com](http://superteacherworksheets.com) – тека завдань, текстів, прописів, що можуть використовуватися індивідуально кожним учнем за розділами: Reading and Writing Worksheets, Grammar, Phonics, Spelling Lists and Worksheets – www.superteacherworksheets.com ;

– [esl tower.com](http://esl.towerr.com) – друковані та інтерактивні вправи з граматики, лексики, фонетики, онлайн-вправи та ігри, що можна використовувати як під час уроків, так і в індивідуальній роботі з учнями – <http://www.esltower.com/guide.html> тощо [10].

При організації дистанційного навчання важливо враховувати соціально-психологічний аспект. Викладач повинен зосередитися на підготовці до уроку не лише з точки зору якості навчального матеріалу, але й на моральній підтримці учнів, надавати допомогу у вигляді бесід та емоційної підтримки.

Через необхідність здійснювати освітній процес в режимі онлайн, завідувач практики, викладачі-керівники різних видів практики адаптують завдання практики таким чином, щоб здобувачі вищої освіти змогли якісно їх виконати в умовах дистанційного навчання, а саме:

1. Проводять відеоконференції зі здобувачами вищої освіти з метою ознайомлення їх із особливостями використання продуктів, які пропонують освітні IT-проекти «Всеосвіта», «На урок», «Освіторія» та інші; онлайн-ресурсами, що є корисними для уроків англійської мови, та методикою їх використання під час дистанційного навчання.

2. Залучають здобувачів вищої освіти до перегляду вебінарів із питань методики викладання англійської мови в Україні та за кордоном.

3. Залучають здобувачів освіти молодших курсів до участі у конференціях, присвячених підсумкам проходження практики старшокурсниками.

4. Організують гостьові лекції з вчителями-практиками закладів загальної середньої, фахової передвищої та вищої освіти.

Висновки. Важливо зазначити, що оновлені програми практик не зменшилися в обсязі, а структурувалися відповідно до нових вимог. Завдання практик спрямовані на отримання програмних

результатів навчання, які визначені в освітніх програмах.

Результати навчання стануть очевидними лише після завершення бойових дій, коли ми матимемо можливість порівняти, як змінювався освітній процес під час війни та після неї. Наразі можна зауважити, що українські педагоги продовжують свою професійну діяльність в умовах, що склалися. Незважаючи на страшні події, вони активно займаються освітою на всіх рівнях та прикладають багато зусиль для підтримання якості освіти.

Список використаної літератури:

1. Асистентська практика у ЗВО та виробнича практика : методичні настанови для студентів спеціальності Середня освіта (Англійська мова), освітній рівень «магістр» / уклад. : Я. М. Бельмаз, А. О. Пікалова ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2020. 62 с.
2. Бевз О. Місце та роль педагогічної практики у підготовці майбутніх учителів іноземних мов в Україні та Англії. *Порівняльно-педагогічні студії*. № 1(23), 2015. С. 109–115.
3. Безлюдна В. В. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України (1948–2016 рр.) : дис. д-ра. пед. наук : 13.00.01; 13.00.04 / Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2018. 454 с.
4. Леврінц М. Фахова підготовка майбутніх учителів іноземних мов в університетах США: теоретико-методичні засади : монографія. Ужгород – Берегове : ТОВ «Рік-У», 2020. 412 с.
5. Організація дистанційної форми освіти в умовах воєнного стану: на що потрібно звернути увагу? *Українська Гельсінська спілка з прав людини*. URL : <http://surl.li/kavdh> (1)
6. Положення про дистанційне навчання у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2023. URL : <http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/dystancyjne.pdf>
7. Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради та Харківському педагогічному фаховому коледжі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2023 URL : <http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/osvitni%20proces.pdf>
8. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2023. URL : <http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/osvitni%20proces.pdf>

- hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/pologenyua_practica.pdf
9. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>
  10. Спеціалізовані сайти для викладачів іноземних мов. URL : <http://college-chnu.cv.ua/pages/files/1b318289560b/4.Spec.saitu.pdf>
  11. Спіцин Є. С., Черниш В. В. Особливості практичної педагогічної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у країнах Західної Європи. *Іноземні мови*. 2021. № 3. С. 51–59.
  12. Burke, B. M. Theory meets practice: A case study of preservice world language teachers in U.S. secondary schools. *Foreign Language Annals*. 2006. № 39. P. 148–166.
  13. Delaney, Y. A. Research on mentoring language teachers: Its role in language education. *Foreign Language Annals*. 2012. № 45 (S1). P. 184–202.
  14. Gower R, Phillips D, Walters S. Teaching practice: A Handbook for teachers in training. Oxford : Macmillan Education, 2006. 224 p.
  15. Grosse, C. U. The foreign language methods course. *The Modern Language Journal*. 1993. № 77(3). P. 303–312.
  16. Harmer J. The Practice of English language teaching. Pearson Education ESL, 2001. 3rd edition. 370 p.
  17. Hlas, A. C., Conroy, K. Organizing principles for new language teacher educators: The methods course. *The NECTFL Review*. 2010. № 65. P. 52–66.
  18. Ingersoll, R., Kralik, J. M. The impact of mentoring on teacher retention: What the research says. Denver, CO: Education Commission of the States, 2004. Retrieved from <http://www.ecs.org/clearinghouse/50/36/5036.htm>
  19. Johnson, K., Dellagnelo, A. L2/FL Teacher education: Bridging the complexities of teaching and the learning of teaching. *Ilha Do Desterro. A Journal of English Language, Literatures in English and Cultural Studies*. № 68(1), P. 11–16.
  20. Korthagen, F. A. J. (2016). Pedagogy of Teacher Education. In J. Loughran, M. L. Hamilton (Eds.), *International Handbook of Teacher Education*. Springer Science+Business Media Singapore, 2016. P. 311–346.
  21. Phillips, J. K. Changing teacher/learner roles in standards-driven contexts. In J. Harper, M. Lively, & M. Williams (Eds.). *The coming of age of the profession: Issues and emerging ideas for the teaching of foreign languages*. Boston: Heinle & Heinle, 1998. P. 3–14.
  22. Richards, J.C., Lockhart, C. Reflective teaching in second language classrooms. The Edinburgh Building, Cambridge: Cambridge University Press, 1996. 218 p.

Belmaz Ya., Horovenko O. Peculiarities of organisation of teaching practice at the Municipal Establishment “Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy” of Kharkiv Regional Council in the context of distance learning

The article deals with the problem of organising the educational process in the context of distance learning. In particular, the paper analyses the peculiarities of organising teaching practice at the Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy» of the Kharkiv Regional Council in a distance format, which was introduced during the martial law. The authors note the importance of teaching practice for the formation of professional competence of future teachers, including English language teachers.

The article analyses the provisions that guide teachers and students in the process of educational teaching practice. It provides detailed information about the peculiarities of such types of practice as «Practical training lessons at school» (bachelor’s level), «Teaching practice in educational institutions» and «Pre-Service (assistant) practice» (master’s level). The goals, objectives, and requirements for students for each type of teaching practice are defined.

The paper notes that when a difficult epidemiological situation arises or martial law is introduced, it becomes necessary to transfer education to a distance or blended format. Since the beginning of the massive invasion of the Russian occupiers, the Academy has been using a distance learning format. One of the tasks that was put forward to the administration and staff of the Academy was to adapt various types of practice to the new realities. Depending on the conditions, synchronous and asynchronous formats are used to organise and conduct distance learning. The authors list the platforms and applications used by students during their practice. It is important to note that in distance learning under the martial law, the organisation of the entire educational process, including teaching practice, should be focused primarily on ensuring safe conditions for all participants in the educational process. It also provides resources on learning and teaching English that can be used by trainees. Assignments for all types of internships are adapted to the distance format. As the authors of the article emphasise, the adapted practice syllabuses have not been reduced in scope, but have been structured in accordance with the new requirements. The tasks of the practices are aimed at obtaining the programme learning outcomes defined in the educational programmes. Summing up, the authors note that the results of this format of educational practice have yet to be analysed in order to identify strengths and weaknesses.

Key words: education, distance education, teaching practice, martial law, syllabus, professional competence, synchronous and asynchronous format.